



Institut pro kriminologii  
a sociální prevenci

# Návrat bez vítání: jak veřejnost vnímá osoby s trestní minulostí

Lucie Háková, Jakub Holas

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Seminář IKSP  
Praha, 13. 11. 2024

[www.iksp.cz](http://www.iksp.cz)

# Jak veřejnost vnímá osoby s trestní minulostí?



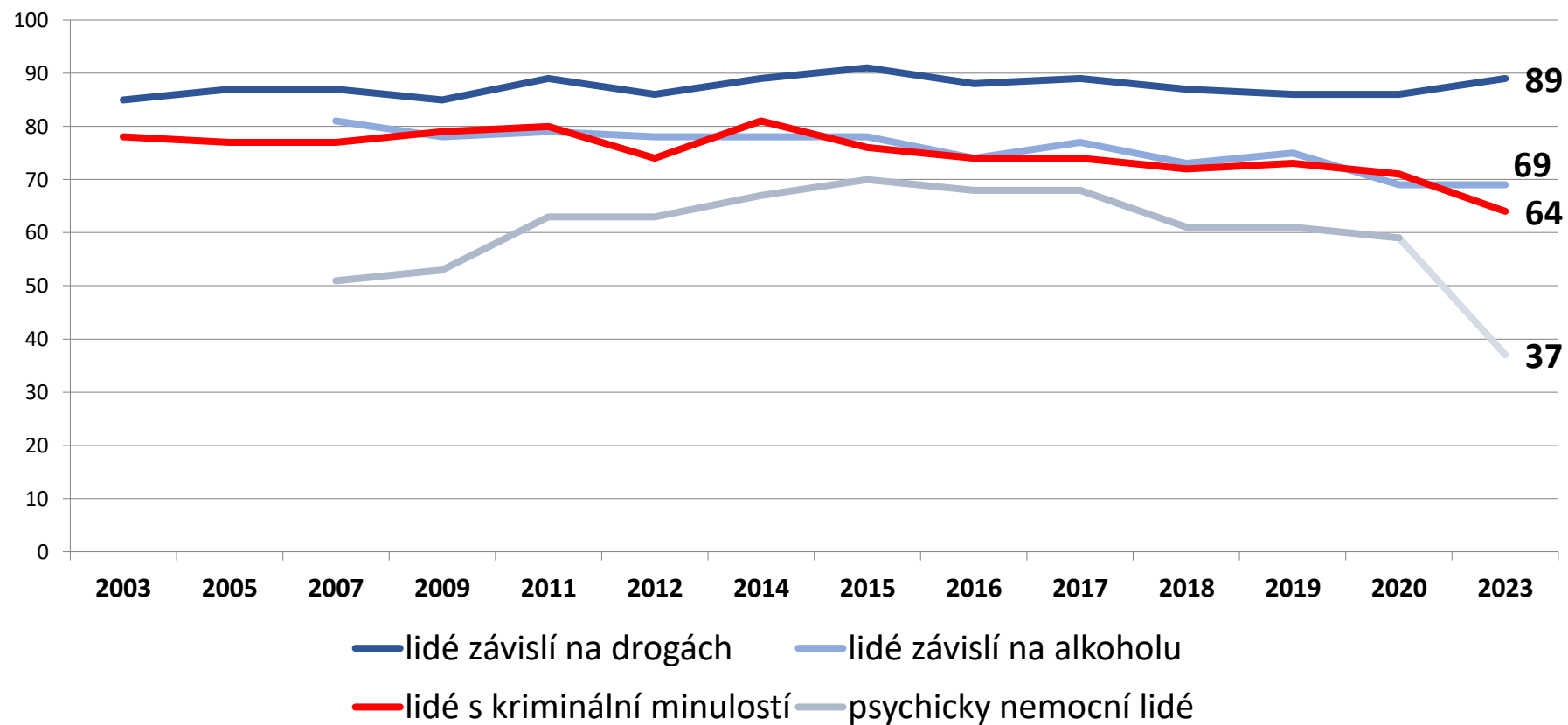
- (negativní) postoje veřejnosti, stigma
- inkluzivní vs. exkluzivní společnost (Young, 1999)
- vnímání reintegrace do společnosti/komunity
- informace?

# Mediální obraz lidí s trestní minulostí



- média jako dominantní zdroj informací
- (re)produkce stereotypů, vytváření morální paniky
- zpravodajská hodnota negativních informací

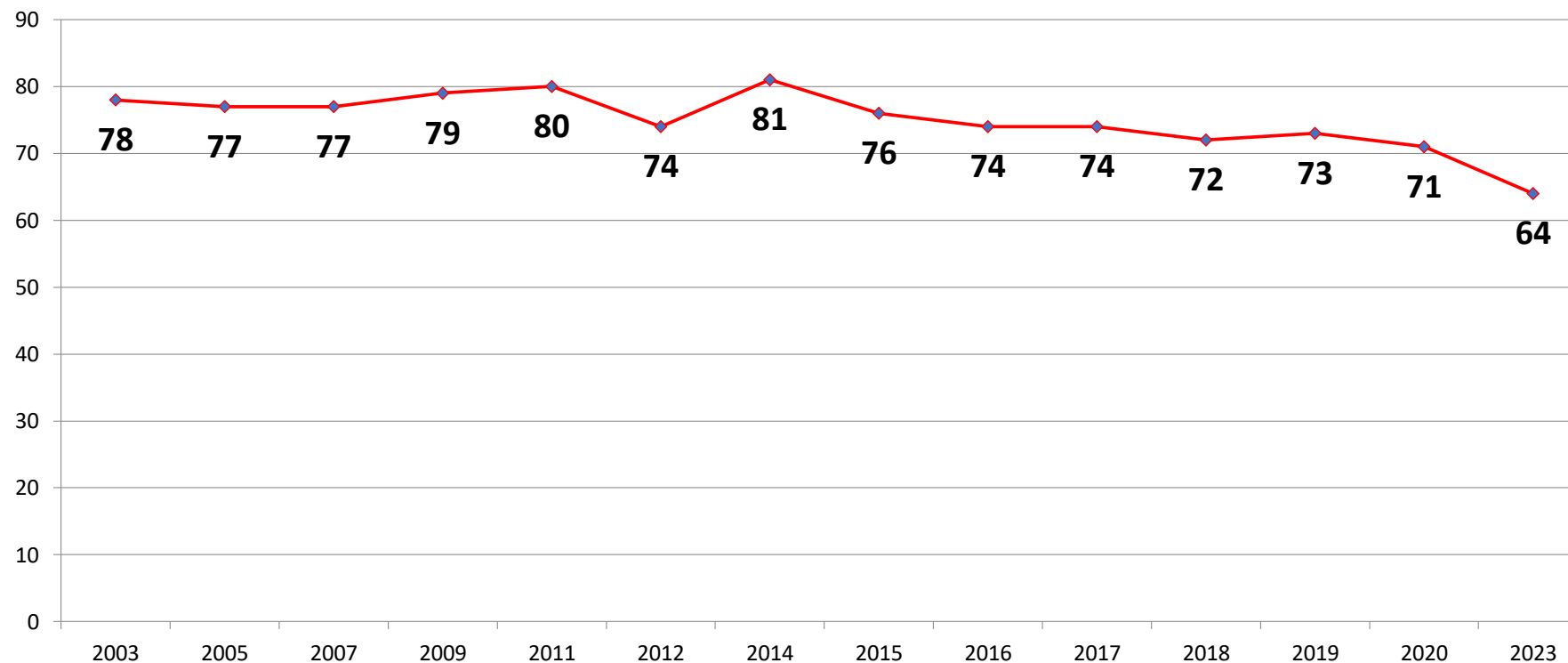
# CVVM: (ne)tolerance ke skupinám obyvatel



# CVVM: (ne)tolerance ke skupinám obyvatel



lidé s kriminální minulostí



# Názory veřejnosti spojené s tresty



- výzkum veřejného mínění formou omnibusového šetření
- IKSP (IVVM), listopad 2021
- PAPI, CAPI
- 1 015 respondentů
- kvótní výběr (kvótní znaky: velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání)
- srovnání dat s rokem 2009 (Zeman a kol., 2011, 2011)

# Trestání: výroky



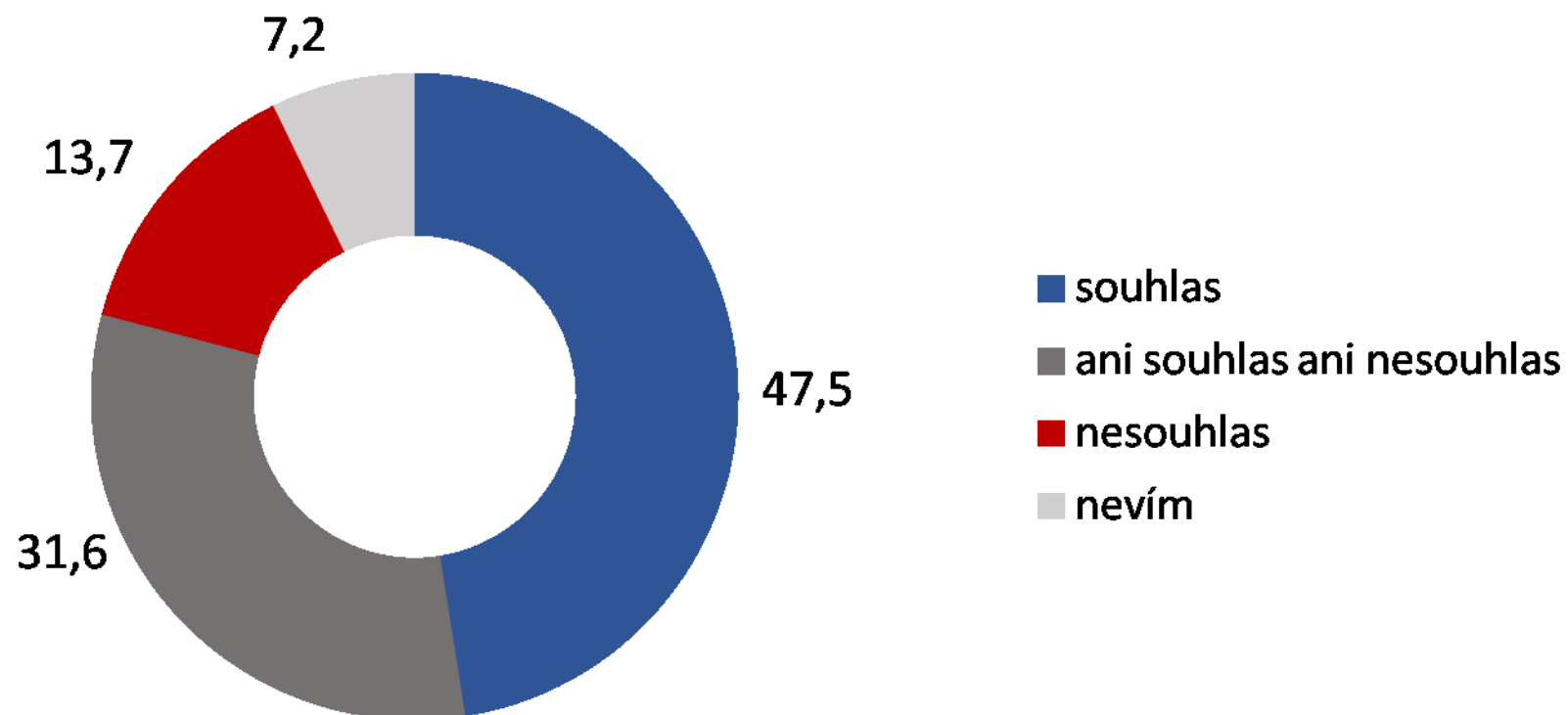
- názory na tresty a trestání
- jak lidé vnímají funkci trestu
- názory na vězeňství

## **škála**

- 1: naprosto souhlasím
- 2: spíše souhlasím
- 3: ani souhlas ani nesouhlas
- 4: spíše nesouhlasím
- 5: naprosto nesouhlasím

## VÝROK:

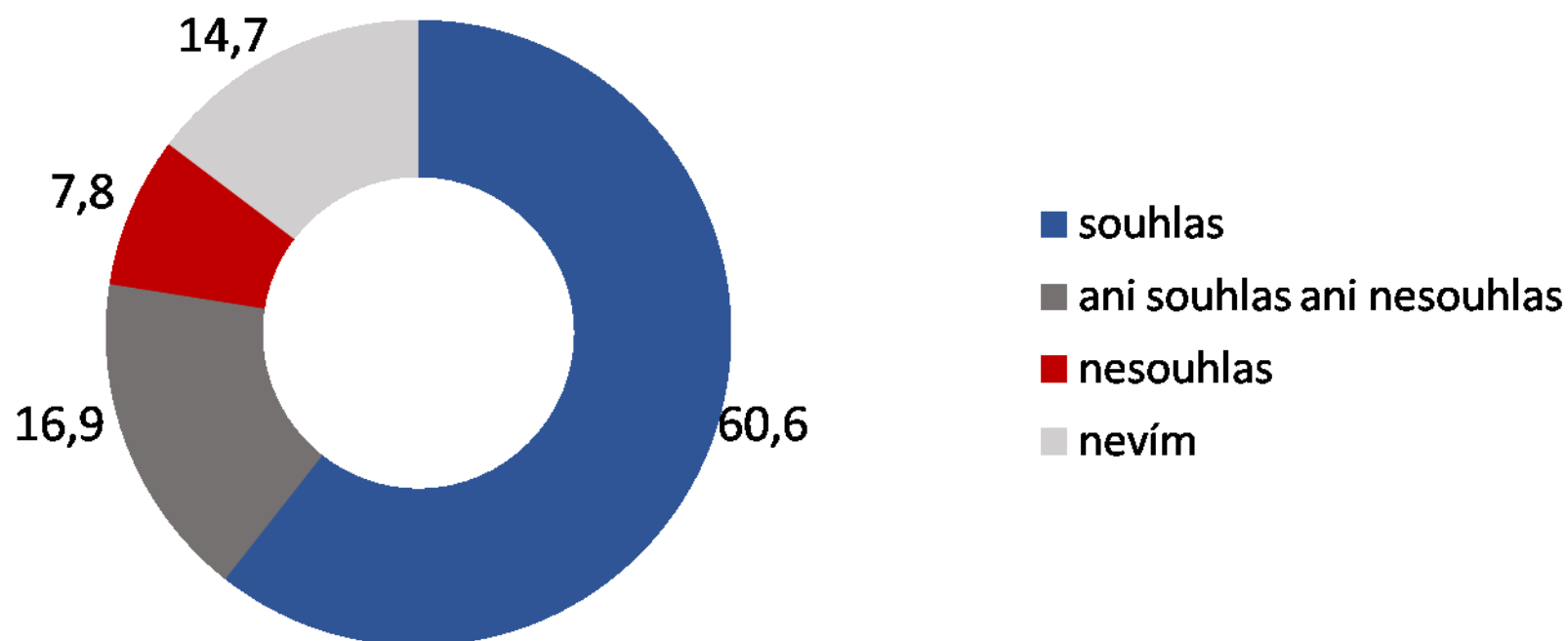
Vězení odsouzené nenapraví, spíše je utvrdí v kriminálním způsobu života.





## VÝROK:

Podmínky v českých věznicích jsou pro odsouzené příliš mírné.



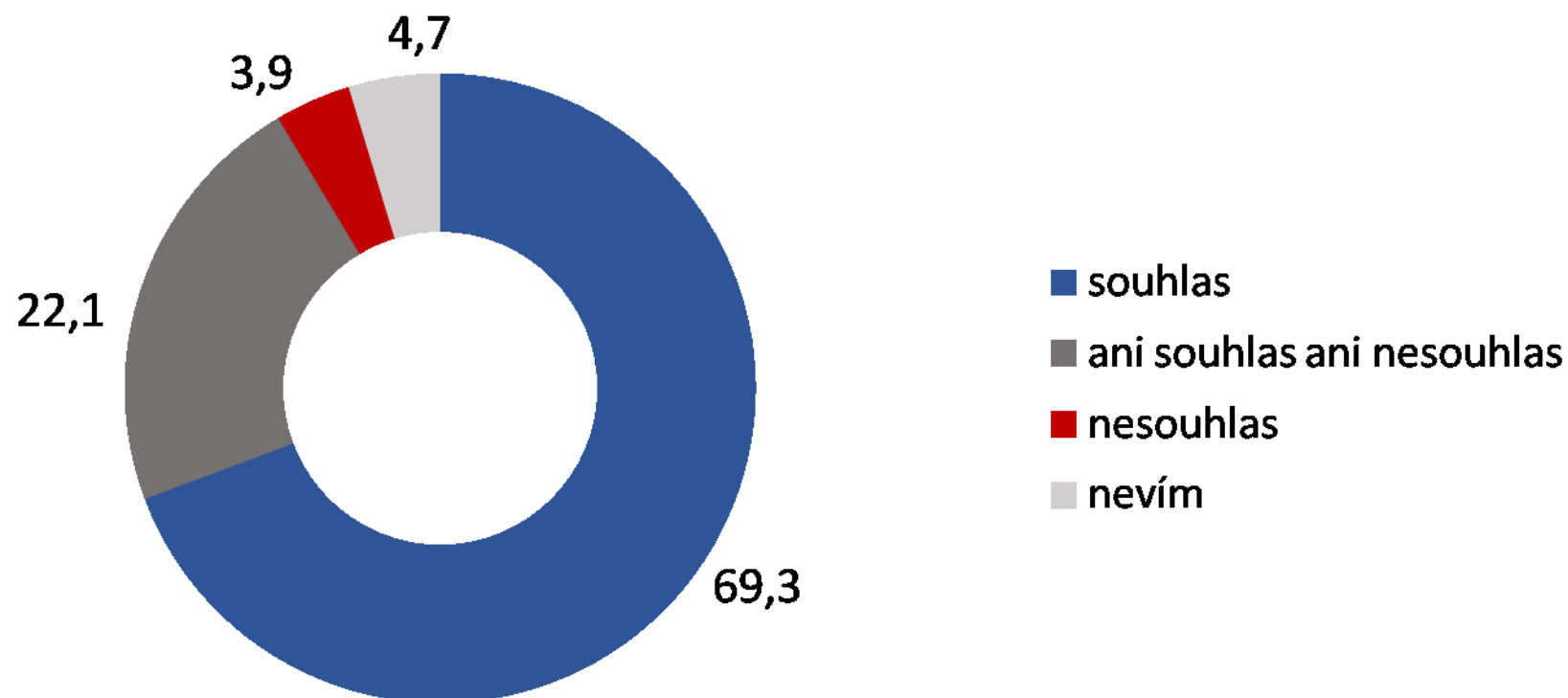
# Informovanost o tematicke trestů a trestání



- informace o trestech a trestání
- zdroje těchto informací
  
- Otázka: „Máte dostatek informací o tom, jak probíhá výkon trestu odnětí svobody?“ 75 % NE (spíše ne + rozhodně ne)
  
- kategorie „nevím“: 4 až 15 %
- kategorie „ani souhlas ani nesouhlas“: 17 až 32 %

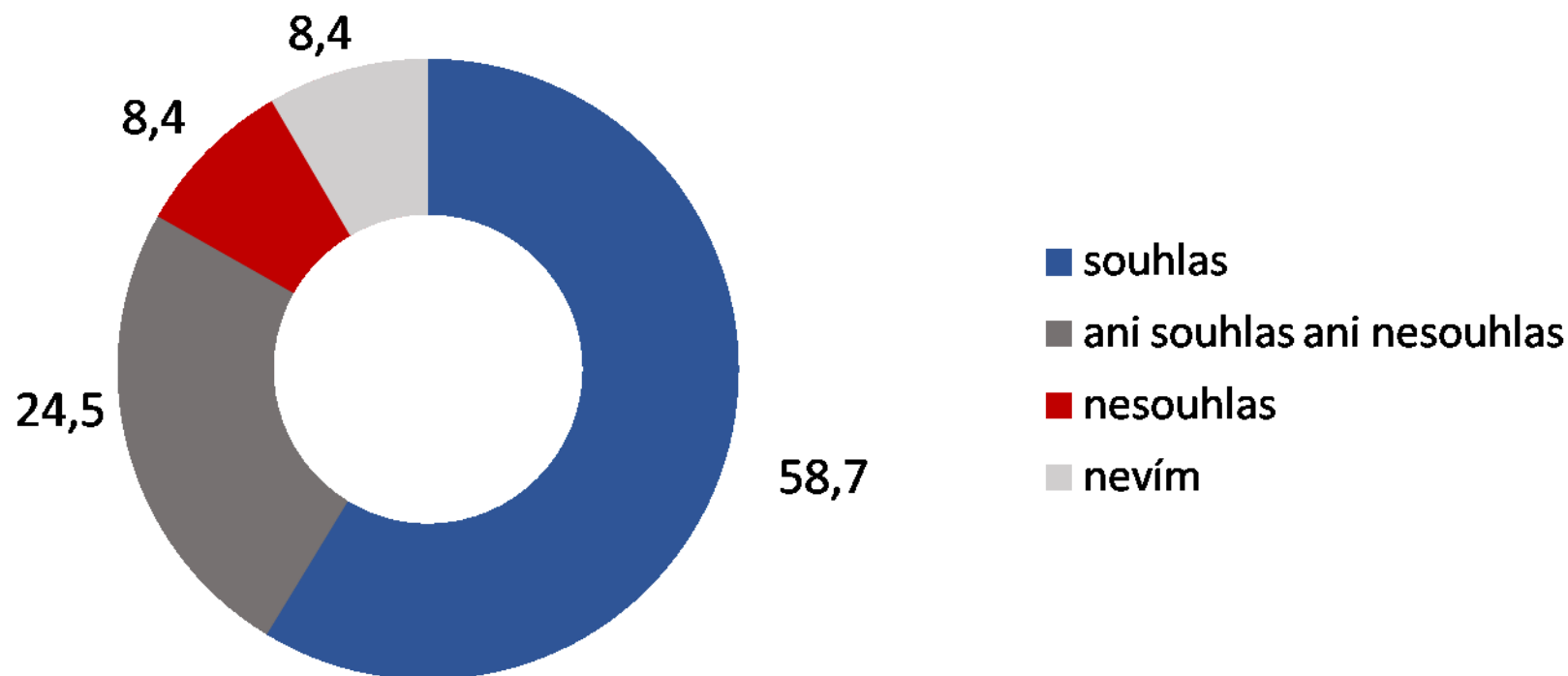
## VÝROK:

Každý, kdo si odpykal trest, by měl dostat šanci začít znovu.



## VÝROK:

Záznam v rejstříku trestů působí v dalším životě významné obtíže.

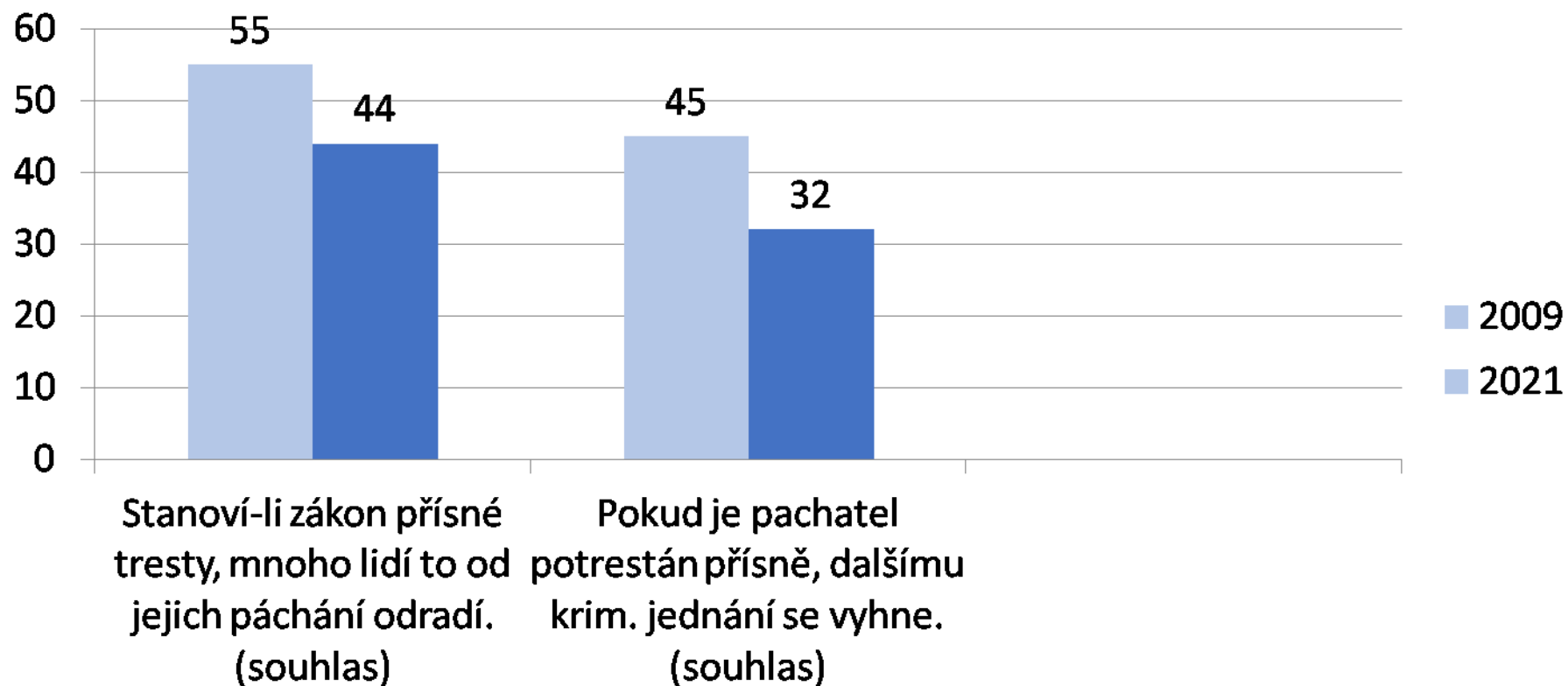


# Rozdíly 2009 vs. 2021?

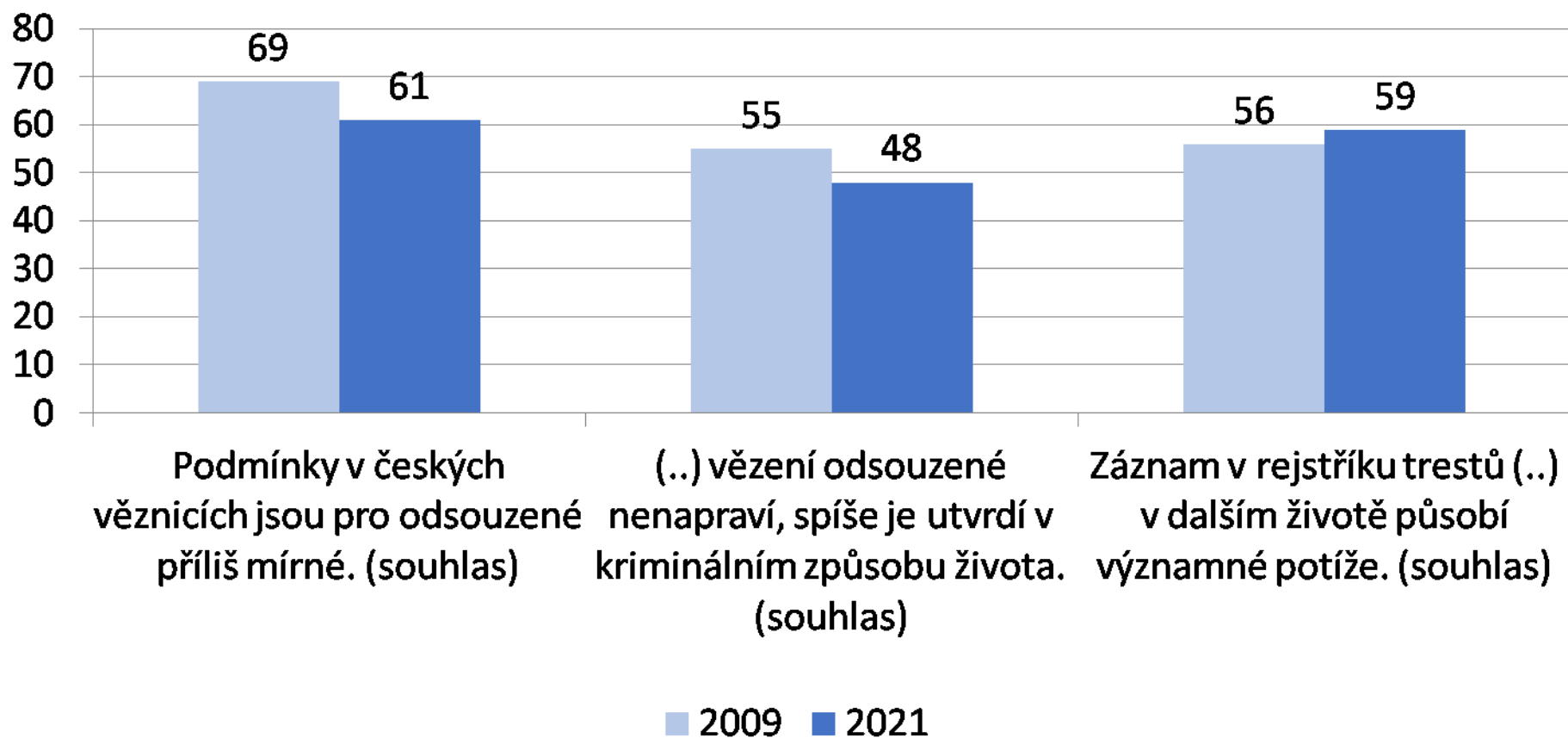


- 2009: rozsáhlé šetření věnované názorům a postojům veřejnosti v oblasti trestní politiky (Zeman a kol., 2010, 2011)
- 2021: data byla sbíraná v rámci omnibusového šetření
- při srovnání: interpretační obezřetnost

# Rozdíly 2009 vs. 2021?



# Rozdíly 2009 vs. 2021?



# Postoje k lidem s trestní minulostí



- respondenti vnímají skeptičtěji účinek přísných trestů
- vnímají nevýhody spojené s NEPO tresty: stigmatizace (záznam v rejstříku trestů) i problém prizonizace (utvrzení v kriminálním způsobu života)
- deklarovaná šance na nové začátky
- větší tolerance k lidem s kriminální minulostí
  
- Společnost otevřenější (re)integraci osob s trestní minulostí?



# Názory a postoje občanů spojené s problematikou kriminality a její prevence

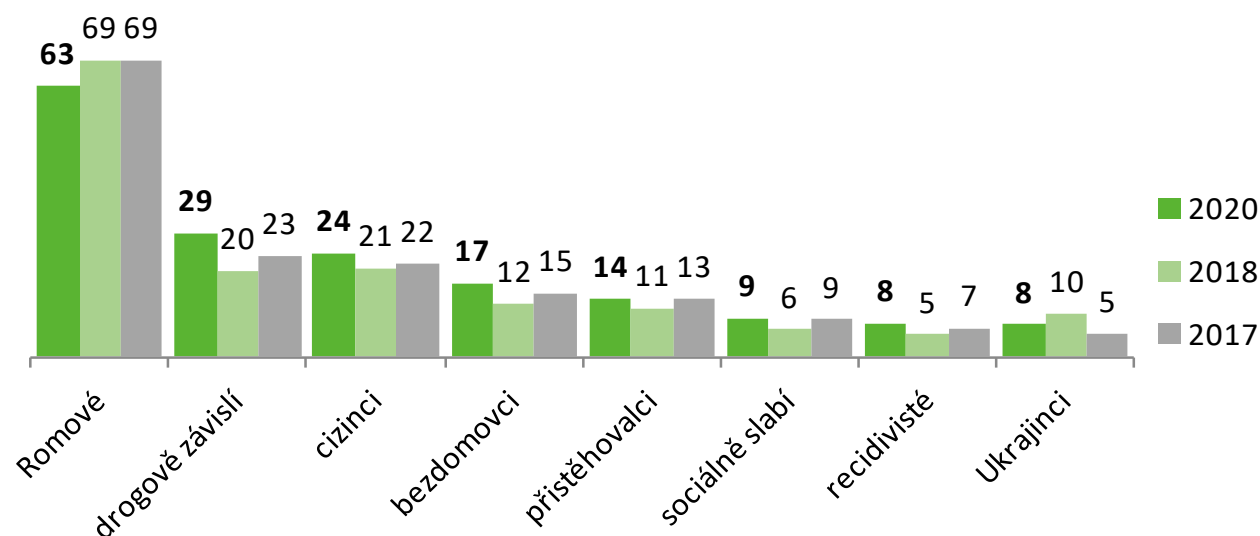


- výzkum veřejného mínění formou reprezentativního šetření
- IKSP, OPK MV ČR (ppm factum), 2017 - 2020
- 2017 a 2020 - velké výzkumy, vzorek 3000+ osob, kvótní výběr
- 2018 a 2019 - menší omnibusová šetření, rozsah 10 otázek, vzorek 1000 osob
- PAPI, CAPI
- kvótní znaky: pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště, kraj

# Skupiny obyvatel, hodnocené jako rizikové

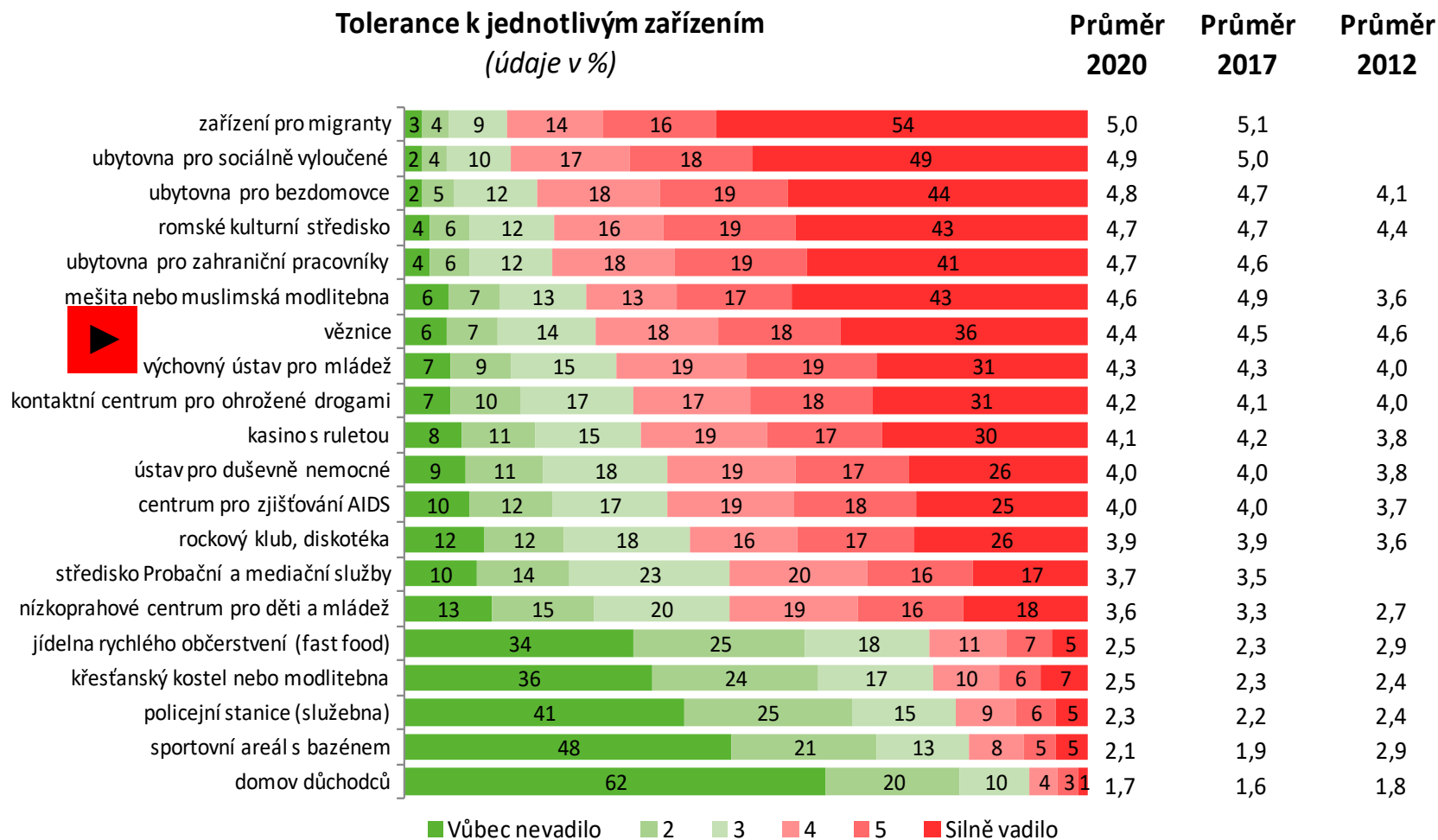
„Domníváte se, že na kriminalitě v ČR se určité skupiny lidí podílejí výrazněji než ostatní? Pokuste se prosím pojmenovat, o koho se podle Vás hlavně jedná“:

**Skupiny obyvatel podílející se více na kriminalitě**  
(údaje v %)



*Volná otázka. Odpovídali pouze ti, kteří se domnívají, že na kriminalitě se některé skupiny obyvatel podílejí více, než ostatní.*

# Do jaké míry by vadilo, kdyby ve vzdálenosti 5 minut chůze od respondentova domu mělo vzniknout:



# Tolerance jednotlivých zařízení v místě bydliště



- Ve srovnání s šetřením 2017 se v roce 2020 míra tolerance s jednotlivými zařízeními výrazně nezměnila
- Mírně více by lidem vadil vznik ubytovny pro bezdomovce nebo zahraniční pracovníky, kontaktního centra pro ohrožené drogami, střediska PMS
- Mešita dosáhla vrcholu neoblíbenosti v roce 2017
- **Tolerance věznic je konstantní** (resp. nesignifikantně se zlepšující); s průměrem 4,4 (a mediánem 5) přesto stále patří mezi nejméně žádoucí sousedství

# Jak hodnotíte fungování následujících institucí z pohledu zajišťování bezpečnosti a pořádku



	Průměr	Nevím	Nevím (%)
<b>Policie ČR – vyšetřování tr. činnosti</b>	2,41	220	7,2
<b>Policie ČR – dopravní policie</b>	2,54	91	3,0
<b>Policie ČR – pořádková policie</b>	2,59	104	3,4
<b>Obecní úřad (radnice)</b>	2,69	201	6,6
<b>Probační a mediační služba</b>	2,81	895	29,4
<b>Státní zastupitelství</b>	2,86	506	16,6
<b>Vězeňství</b>	2,92	497	16,3
<b>Městská policie</b>	2,93	85	2,8
<b>Soudy</b>	3,19	288	9,5

N=3045



Děkujeme za pozornost!

Institut pro kriminologii a sociální prevenci  
Náměstí 14. října 801/12  
150 00 Praha 5

